

Algemeen Groen Onderhoud

Maart 2026

Beste tuinders,

Langzaam ontwaakt de Molen weer uit zijn winterslaap. De lente met al haar leven en activiteiten staat weer voor de deur. Er is nu veel bruin en een beetje groen op de tuin, maar wat hebben we een mooie winterplaatjes gezien! De stekjes staan in en bij de kas, de woensdagploeg is al flink bezig geweest en de roosters voor het werkplan zijn weer gemaakt.

Voor deze Nieuwsbrief schreef Mintsje een mooi stukje over de Bozentuin en het moois dat daar de komende tijd gaat opkomen en bloeien. Als plant van de maand kozen we de Sneeuwbes die de hele winter door zijn besjes liet zien. Hilda sprak met Josephien over de insectenhôtels op de Molen en we doen alvast een vooraankondiging voor een aantal workshops die we in het komende seizoen organiseren: inschrijven kan al en vol is vol.

De volgende nieuwsbrief verschijnt half april. Je kunt kopij inleveren voor 10 april bij:

josephienvankessel@gmail.com of
e.v.waaijen@gmail.com

In deze nieuwsbrief

Zomaar een idee

Plant van de maand

Insectenhotel

Vooraankondiging
workshops

Zomaar een idee

Zomaar een idee – ingegeven door de zwarte stenen van de rotstuin. De stenen liggen in de schaduw van de bomen van de varentuin en tussen de woekerende moerasanemoon in het Bozentuintje.

Het Bozentuintje ligt op de hoek van de Esdoornlaan, in goed licht, half schaduw en open. De beplanting was divers, maar werd overwoekerd door de moerasanemoon en er kwam veel springbalsemien op. Het leek me een leuk idee om daar een rotstuin van te maken. De AGO groep en de woensdagochtendgroep heeft het voorbereidende werk gedaan.

De tuin werd helemaal schoongemaakt, alle planten eruit gegraven en de steeds opkomende woekeraar er net zolang uitgeschept, tot er geen witte wortel meer te zien was. Ook niet na een poosje. De AGO groep houdt de woekeraar onder controle. Er is een afbakening diep ingegraven, opdat de moerasanemoon niet weer naar binnen kruipt. Ook de grond is nog eens tweesteeks diep omgespit door Harry.

Ik heb de nieuwe planten in overleg met Margreet uitgezocht uit de kasvoorraad. Wat een luxe, we hebben tot 2 x toe meer planten uit de kas gehaald. Elke keer als ik daar kom, word ik overrompeld door de hoeveelheid planten en zaden.

Tja en hoe breng je het geheel een beetje in kaart: waar komen de stenen, waar komen de planten? Na wat probeersels is bijgaande plattegrond het resultaat. Een paar keer de kruiwagen vol geladen met stenen, groot en klein. De stenen volgens het plan zo goed mogelijk neer gelegd en daarna op 12 november 2025 de plantjes in de grond gezet.

Het resultaat heb ik op de bijgaande plattegrond geschreven: 65 planten, waarvan 36 inheems. En allemaal biologisch. Een compliment voor onze kwekerij. Het resultaat ziet er goed uit. De stenen maken het geheel wat donker samen met de grond, maar ik hoop dat de planten genoeg groen en kleur en licht gaan uitstralen.

Later heb ik nog een paar keer stenen opgehaald en neergelegd. Misschien ga ik er in de loop van de tijd nog meer stenen bijleggen of moeten ze anders worden gelegd. De natuur moet zijn gang gaan en de stenen begroeien met wat aan komt waaien.

Nu alles bedekt is onder een laagje sneeuw, herinner ik mij een paar regels uit een gedicht van Baukje Wytsma :

Blindelings weet ik de ronding van de sloten,

het bruine riet, roerloos in het winterlicht.

Ijs plaveit de wereld marmerzwart.

Hoor je me - zie je me

Mintsje

Legenda bij plattegrond Bozentuintje

KA	Kartuizer Anjer
Kb	Koekoeksbloem
Kn	Knautia
Vn	Vingerhoedskruid
ZK	Zeeuws Knoopje
Ak	Akelei
FP	Frosted Pearls
R	Ruit
GV	Goud Valeriaan
P	Polei
M	Marjolein
LE	Lange Ereprijs
Zh	Zonnehoed
Mk	Monnikskap
An	Anemoon
Ks	Kattenstaart

Het Bozentuintje 12 november 2025:
65 planten in totaal waarvan 36
inheemse planten

Linker bovenhoek: Kattenstaart en
Anemoon

Linker onderhoek: Polei,
Vingerhoedskruid, Frosted Pearls

Midden boven van links naar rechts:
Koekoeksbloem, Monnikskap, Ruit en
Knautia, Goud Valeriaan

Midden onder van links naar rechts en
boven naar beneden: Ruit, Knautia en
Polei, Kartuizer Anjer, Akelei, Zeeuws
Knoopje

Rechtsboven: Goud Valeriaan

Rechtsmidden: Goud Valeriaan, Marjolein,
Akelei

Rechtsonder: Kartuizer Anjer

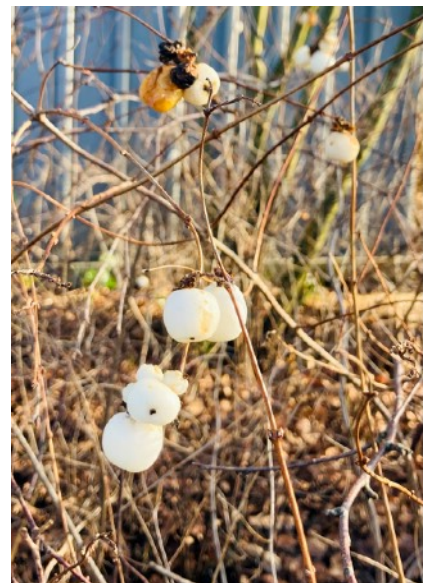

Bozentuin

Plant van de maand: de gewone sneeuwbes

Tussen het winterse bruin en groen op de tuin, vind je de gewone sneeuwbes (*Symphoricarpos albus*) Het is een bladverliezende, zeer sterke struik (1-2m hoog) die bekend staat om zijn opvallende, sponzige witte bessen in de herfst en winter, die met een knal uiteenspatten. Deze struik bloeit van juni tot september met kleine roze-witte bloemen. Het is een makkelijke, winterharde plant die goed gedijt in zon tot schaduw, maar kan door worteluitlopers sterk woekeren. Groeit op vrijwel elke grondsoort, verdraagt schaduw en is zeer geschikt voor hagen en als opvulling.

De witte bessen zijn voor mensen licht giftig (kunnen maag- en darmklachten veroorzaken bij consumptie). Heeft weinig onderhoud nodig, snoeien kan in de late winter om de vorm te behouden. Trekt bijen en vlinders aan. De plant is in de 19e eeuw vanuit Noord-Amerika ingevoerd en inmiddels algemeen ingeburgerd in Nederland.

Insectenhotels op de Molen

Het winternummer van deze Nieuwsbrief leek me een goed moment om te gaan praten met Hilda (tuin 77), de maakster van de twee insectenhotels op de Molen, een bij de vijver en een in de Juwelentuin. Hilda blijkt al snel een bezige bij, niet alleen op de Molen, waar ze ook 2e secretaris in het bestuur is en in de activiteitencommissie zat, maar ook in haar wijk in Noord waar ze op dit moment een buurtkamer aan het organiseren is. Haar ouders zaten al op de Molen en van hen heeft ze haar creatieve en organisatietalent met hart voor de natuur.

Toen haar eigen kinderen opgroeiden, heeft ze zich ingezet voor het organiseren van activiteiten voor de kinderen op de Molen in het jeugdhonk. Een laatste activiteit die helaas niet van de grond is gekomen is het maken van vogelhuisjes voor de Molen, die de kinderen dan naar eigen inzicht zouden beschilderen. Ideeën genoeg dus, maar toen haar kinderen ouder werden en er niet veel nieuwe kinderen meer op de Molen kwamen, is ze gestopt met deze activiteit. Een idee om uilenhuizen op de molen te maken is uiteindelijk niet van de grond gekomen.

Een vijftal jaar geleden zag ze in de Nieuwsbrief van Natuurmonumenten een artikel over insectenhotels waar ook veel informatie over het bouwen van een hotel instond. Het leek haar meteen een goed idee voor de Molen. In haar eigen voortuin in Noord was ze al begonnen met eenvoudige kleine onderkomens voor insecten: onder een op zijn kant staande pot zit al jaren gedurende de winter een lieveheersbeestjesnest en in de pot is het een wirwar van kleine gele spinnetjes. Jarenlang bood haar voortuin onderdak aan een egeltje. Voor een vriendin op volkstuinpark "Rust en Vreugde" had ze van wilgentenen al een eendenkooi gemaakt.

Ook geeft ze een tip om luizen in de moestuin te bestrijden: neem een aardewerken binnenpot, bind een touwtje om een bosje stro en trek dat touwtje door het gat van de pot en hang het daaraan ondersteboven bij de plek waar de luizen zitten. In het stro in het potje nestelen zich oorwurmen die de luizen opeten. Een ander middel tegen luizen is het planten van sterk geurende planten zoals uien, dille, salie en knoflook tussen je (moes)planten.

Het bestuur was meteen enthousiast voor het insectenhotel en op haar oproep om tweedehands materialen om het insectenhotel te bouwen kwam heel wat bruikbaar materiaal binnen: pallets, bakstenen met gaatjes, stenen, bamboe, stro, kippengaas, omgezaagde stammen van de Molen waar de knarren gaatjes in boorden van verschillende grootte, dennenappels, takken. Volgens Hilda ligt de opbouw voor de hand: begin met de zwaarste dingen onderop en bouw op naar boven. Zorg dat de gaatjes aan de voorkant zitten. Ook schijnt het belangrijk te zijn om het hotel met de voorkant op het Oosten te plaatsen, zodat er in de zomer niet de volle zon opstaat, en de achterkant dicht te maken: anders waait het zo door. Haar eerste insectenhotel bij de vijver had een puntdak van dicht bij elkaar geplaatste bamboestokken. Helemaal waterdicht is niet nodig, “omdat de insecten in de natuur ook geen dak boven hun hoofd hebben.” Inmiddels zit er een plat dak op het hotel en zit er plastic onder het dak. Misschien wordt het hotel naar een andere plek verhuisd.

Insectenhotel de vijver

Insectenhotel Juwelentuin

Het tweede hotel in de Juwelentuin is van recenter datum – vorig jaar. Helaas moest Hilda toen een operatie aan haar arm en schouder ondergaan en kon het hotel niet zelf afmaken. Dat heeft David toen gedaan. Dit hotel staat met zijn dichte achterkant naar het hek en Hilda hoopt dat die nog gaat begroeien met mooie insectvriendelijke planten. Op mijn vraag of ze denkt of deze hotels ook daadwerkelijk voor meer insecten zorgen, antwoordt ze eerst lachend dat ze nog geen beestje heeft gezien in het eerste hotel, behalve een heel klein vogeltje, waarschijnlijk een puttertje, dat erin nestelde. Maar ze denkt dat het zeker helpt, de insecten zijn klein en je ziet natuurlijk van buiten niet wat er allemaal inzit. Ze denkt dat alle kleine dingen helpen: meer insectvriendelijke planten, groenafval composteren in eigen tuin, rommelhoekjes met takken en bladeren laten liggen, nestkastjes voor de vogels, etc.

Hilda's enthousiasme is aanstekelijk, en ik hoop dat er in de toekomst weer workshops zullen komen om gezamenlijk vogelhuisjes of uilenhuizen te maken. Ook heeft ze me nieuwsgierig gemaakt naar de vleermuiskasten die her en der op de Molen hangen en hoop ik in de volgende Nieuwsbrief daar meer over te kunnen vertellen.

Vleermuizenkast de Molen

Workshop Appel- en Voorjaarskruidenazijn maken

Leer welke voorjaarskruiden je helpen herstellen na de winter en hoe je daar lekkere azijn van kunt maken die de geneeskrachtige stoffen in zich opneemt. We gaan de voorjaarskruiden zelf verzamelen tijdens een wandeling op de Molen. Leer zelf (biologische) appelazijn maken en wat je hiermee allemaal kunt doen.

Wanneer: zondag 26 april van 14:00-16:00 uur in de kantine.

Kosten € 5,-- voor materialen en voor de kantine.

Zelf meenemen: een grote glazen pot met deksel (voor de appelazijn); een afsluitbare glazen fles (voor de voorjaarskruidenazijn); een aardappelschilmesje en een snijplankje. Voor biologische appels en natuurazijn wordt gezorgd.

Er staat thee, koffie en een een koekje klaar

Josephien (tuin 89) geeft de workshop en er kunnen 10-12 mensen maximaal meedoen. Meld je alvast aan bij: josephienvankessel@gmail.com

Cyanotype: vrolijk gras uit eigen tuin

Workshop Cyanotype Maak jouw eigen blauwdrukprints

Maak kennis met de prachtige, fotografische techniek van de cyanotype!

Cyanotype (of blauwdrukken) is een fotografisch proces waarbij na ontwikkeling een cyaan-blauwe afdruk ontstaat. Bepaal met behulp van (gedroogde) planten en bloemen jouw eigen compositie en creëer daarmee een unieke blauwdruk op aquarelpapier dat voorzien is van een lichtgevoelige laag. Na een belichtingstijd van ongeveer drie minuten met de zonlicht, kun je de afdruk ontwikkelen. Zo ontstaat er een prachtige donkerblauwe print met jouw eigen compositie.

Wanneer: zondag 31 mei van 13.00 tot 15.30 uur in de kantine

Kosten: Kosten € 5,-- voor materialen en voor de kantine.

Er staat thee, koffie en een een koekje klaar.

Ellen van Waaijen (tuin 122) geeft de workshop. Er kunnen 10 tot 12 mensen meedoen.

Meld je vast aan: e.v.waaijen@gmail.com

Hou ook vast vrij:

Workshop olie en tinctuur maken op 27 september van 14.00 tot 15.30 uur